

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 13. oktobrī
(OR. en)

14181/23

LIMITE

COMAR 40
JUR 620
COJUR 50
ENV 1118

Starpiestāžu lieta:
2023/0353(NLE)

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 580 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 580 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 580 *final*

Briselē, 12.10.2023.
COM(2023) 580 final

2023/0353 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Šā priekšlikuma mērķis ir Komisijai saņemt Padomes atļauju Eiropas Savienības (ES) vārdā noslēgt Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju (*UNCLOS*) izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (“*BBNJ* nolīgums”).

Lai izstrādātu šo nolīgumu, ES un tās dalībvalstis kopš 2004. gada ir iesaistījušās starptautiskā procesā, kurš notiek Apvienoto Nāciju Organizācijā (ANO). Pamatodamās uz relevantajiem Padomes lēmumiem, ar ko atļauj sākt sarunas ES vārdā¹, Komisija no 2016. līdz 2023. gadam ir risinājusi sarunas ar mērķi noslēgt *BBNJ* nolīgumu. *BBNJ* nolīguma galīgais teksts tika pieņemts *BBNJ* starpvaldību konferencē² 2023. gada 19. jūnijā. ES *BBNJ* nolīgumu parakstīja 2023. gada 20. septembrī.

BBNJ nolīgums attiecas uz jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas. Šādas teritorijas aizņem teju divas trešdaļas no Pasaules okeāna platības un aptuveni 95 % no tā tilpuma, un tās ietver atklātās jūras un starptautisko jūras dziļu teritoriju. *BBNJ* nolīgums ļaus labāk aizsargāt un pārvaldīt jūras biodaudzveidību teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas. Nolīgums jo īpaši aptver jautājumus, kas saistīti ar jūras ģenētiskajiem resursiem, to vidū jautājumus par ieguvumu sadali, tādus pasākumus kā teritorijai specifiski pārvaldības rīki (piemēram, aizsargājamās jūras teritorijas), ietekmes uz vidi novērtējumus, spēju veidošanu un jūras tehnoloģiju nodošanu.

BBNJ nolīgums būs trešais *UNCLOS* satvarā izstrādātais īstenošanas nolīgums, kura puses ir ES un tās dalībvalstis. Tas *UNCLOS* salāgos ar norisēm un problēmām, kas kopš minētās konvencijas noslēgšanas 1982. gadā radušās saistībā ar jūras biodaudzveidību. Tas palīdzēs labāk nodrošināt 2030. gadam izstrādātās ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas izpildi, jo īpaši 14. ilgtspējīgas attīstības mērķa (Dzīvība zem ūdens) sasniegšanu. *BBNJ* nolīgums palīdzēs arī sasniegt mērķus un mērķrādītājus, kas noteikti globālajā biodaudzveidības satvarā (pieņemts saskaņā ar Biodaudzveidības konvenciju), jo īpaši mērķi līdz 2030. gadam nodrošināt, ka vismaz 30 % no pasaules sauszemes teritorijām, iekšzemes ūdeņiem, piekrastes zonām un okeāniem tiek faktiski saglabāti un pārvaldīti. Turklāt tas palīdzēs īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) un Parīzes nolīgumu.

• Saskaņība ar spēkā esošajām Savienības politikas jomām

Komisija ir nodrošinājusi, ka sarunas par *BBNJ* nolīguma tekstu ir noritējušas pilnīgā saderībā ar relevantajiem Eiropas Savienības noteikumiem un rīcībpolitikām tā aptvertajās jomās (vides politika, jūras drošība, enerģētikas politika, kopējā zivsaimniecības politika, iekšējā tirgus politika, kopējā tirdzniecības politika, pētniecības un tehnoloģiju izstrādes politika,

¹ Padome pieņēmusi 2016. gada 22. martā un 2018. gada 19. martā.

² Starpvaldību konference par starptautisku juridiski saistošu instrumentu, kurš attiecībā uz jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas, izveidojams saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju.

klīmata politika un citas relevantās rīcībpolitikas) un ar relevantiem divpusējiem un daudzpusējiem nolīgumiem, kuros ES jau ir viena no pusēm. *BBNJ* nolīgums turklāt palīdz īstenot Eiropas zaļo kursu un ir viena no ES starptautiskās okeānu pārvaldības darbākārtības prioritātēm.

Tā kā *BBNJ* nolīgums ir *UNCLOS* satvarā noslēdzams īstenošanas nolīgums un šī konvencija jau ir daļa no ES *acquis*, Komisija ir nodrošinājusi arī to, ka tiek pilnībā ievērotas *UNCLOS* iestrādātās un ES *acquis*atspoguļotās tiesību normas un tiesību un pienākumu līdzsvars un ka sarunu iznākums ir pilnībā saderīgs ar *UNCLOS*.

2. APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

Komisija sarunu laikā cieši sadarbojās ar dalībvalstīm. Notika arī regulāras apspriešanās ar relevantajām ieinteresētajām personām, jo īpaši ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām un citām organizācijām, kas pārstāvētas ANO kontekstā.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

• Juridiskais pamats

Priekšlikums izstrādāts saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 192. panta 1. punktu un 218. panta 6. punkta a) apakšpunktu. LESD 218. pants noteic procedūru, kā risināmas sarunas un noslēdzami nolīgumi starp Eiropas Savienību un trešām valstīm vai starptautiskām organizācijām. Konkrētāk, 6. punkts paredz, ka Padome pēc Komisijas kā sarunu vadītājas priekšlikuma un pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas pieņem lēmumu, ar ko atļauj noslēgt nolīgumu ES vārdā.

Saskaņā ar LESD 191. pantu un 192. panta 1. punktu ES pienākums ir palīdzēt sasniegt šādus mērķus: saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, aizsargāt cilvēka veselību, apdomīgi un racionāli izmantot dabas resursus, sekmēt starptautiska mēroga pasākumus, kas veicami, lai risinātu reģionālas vai pasaules vides problēmas, un jo īpaši cīnīties pret klīmata pārmaiņām.

Ņemot vērā *BBNJ* nolīguma mērķus un materiālās normas, kā arī visas piemērojamās relevantās ES rīcībpolitikas, “smaguma centra” pieeja liecina, ka *BBNJ* nolīguma noslēgšanai piemērotākais ir juridiskais pamats, kas piemērojams vides jomā.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

BBNJ nolīgums izveido īpašu institucionālo struktūru. Tā ietver sekretariātu, Zinātnisko un tehnisko padomi, koordinācijas mehānismu, Spēju veidošanas un jūras tehnoloģiju nodošanas komiteju un Piekļuves un ieguvumu sadales komiteju. Šo institūciju izmaksas starp visām *BBNJ* nolīguma pusēm tiks sadalītas, pamatojoties uz ANO skalu.

BBNJ nolīguma īstenošanas institucionālās izmaksas Eiropas Savienībai būs zināmas tikai pēc pirmās pušu konferences, kurā būtu jāvienojas par *BBNJ* nolīguma sākotnējo budžetu.

Papildus institucionālajām izmaksām *BBNJ* nolīguma īstenošana, visticamāk, radīs vajadzību pēc finansējuma, kas izlietojams, lai veidotu jaunattīstības valstu spējas un palīdzētu jūras tehnoloģiju nodošanā, taču, piemēram, arī tam, lai jaunradītu zinātniskās zināšanas, kādas būs vajadzīgas aizsargājamo jūras teritoriju izveidei, uzraudzībai un izvērtēšanai. Potenciālās izmaksas pasaules mērogā tiks savlaicīgi aplēstas *BBNJ* nolīguma satvarā.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu, lasītu saistībā ar 218. panta 6. punkta a) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu ⁽¹⁾,

tā kā:

- (1) 2023. gada 19. jūnijā Ņujorkā tika pieņemts Nolīgums, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (*BBNJ* nolīgums).
- (2) Saskaņā ar Padomes Lēmumu (ES) 2023/1974 ⁽²⁾ *BBNJ* nolīgums 2023. gada 20. septembrī Savienības vārdā tika parakstīts ar noteikumu, ka tas vēlāk tiks noslēgts.
- (3) *BBNJ* nolīgums atbilstīgi tā 68. panta 1. punktam stāsies spēkā 120 dienas pēc tam, kad deponēts sešdesmitais ratifikācijas, apstiprināšanas, pieņemšanas vai pievienošanās instruments. *BBNJ* nolīgumam var pievienoties jebkura valsts un reģionāla ekonomiskās integrācijas organizācija. Nevienu instrumentu, ko deponējusi reģionāla ekonomiskās integrācijas organizācija, neskaitīs papildus attiecīgās organizācijas dalībvalstu deponētajiem instrumentiem. *BBNJ* nolīgumam pievienoties var Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencijas (*UNCLOS*) puses un subjekti, kas nav tās puses.
- (4) Ar Padomes Lēmumu 98/392/EK ⁽³⁾ Savienība *UNCLOS* ir noslēgusi attiecībā uz tās pārvaldībā esošiem jautājumiem, kuros dalībvalstis savu kompetenci ir nodevušas Savienībai.

¹ [OV [...], [...], [...]. lpp.]

² Padomes Lēmums (ES) 2023/1974 (2023. gada 18. septembris) par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (OV L 235, 25.9.2023., 1.–3. lpp.).

³ Padomes Lēmums 98/392/EK (1998. gada 23. marts) par Eiropas Kopienas parakstīto ANO 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību konvenciju un 1994. gada 28. jūlija Nolīgumu par minētās konvencijas XI daļas īstenošanu (OV L 179, 23.6.1998., 1. lpp.).

- (5) Padome 2023. gada 20. jūlija secinājumos ⁽⁴⁾ *BBNJ* nolīguma pieņemšanu ir novērtējusi atzinīgi un uzsvērusi Savienības un tās dalībvalstu apņemšanos nolīgumu ātri ratificēt un īstenot.
- (6) *BBNJ* nolīguma mērķis ir, rezultatīvi īstenojot relevantos *UNCLOS* noteikumus un turpinot starptautisko sadarbību un koordināciju, patlaban un ilgtermiņā nodrošināt jūras bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas.
- (7) Saskaņā ar *BBNJ* nolīgumu pusēm jāsadarbojas, lai saglabātu un ilgtspējīgi izmantotu jūras bioloģisko daudzveidību teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas, cita starpā stiprinot un uzlabojot sadarbību ar attiecīgajiem tiesību instrumentiem un satvariem un attiecīgajām globālajām, reģionālajām, apakšreģionālajām un nozariskajām struktūrām, kā arī veicinot to savstarpējo sadarbību šā nolīguma mērķu sasniegšanas labā.
- (8) *BBNJ* nolīgums aptver četras jomas: jūras ģenētiskie resursi, arī taisnīga un godīga ieguvumu sadale (*BBNJ* nolīguma II daļa), tādi pasākumi kā teritorijai specifiski pārvaldības rīki, arī aizsargājamās jūras teritorijas (*BBNJ* nolīguma III daļa), ietekmes uz vidi novērtējumi (*BBNJ* nolīguma IV daļa), kā arī spēju veidošana un jūras tehnoloģiju nodošana (*BBNJ* nolīguma V daļa). *BBNJ* nolīgums palīdzēs vēl vairāk atbalstīt 2030. gadam izstrādātās ANO Ilgtspējīgas attīstības programmas izpildi, jo īpaši tās 14. ilgtspējīgas attīstības mērķa (“Dzīvība zem ūdens”) sasniegšanu, un palīdzēs sasniegt Kuņminas-Monreālas globālā biodaudzveidības satvara mērķus un mērķrādītājus.
- (9) *BBNJ* nolīgums atbilst Savienības vides mērķiem, kas minēti Līguma par Eiropas Savienības darbību 191. pantā, proti, saglabāt, aizsargāt un uzlabot vides kvalitāti, aizsargāt cilvēka veselību, apdomīgi un racionāli izmantot dabas resursus, sekmēt starptautiska mēroga pasākumus, kas veicami, lai risinātu reģionālas vai pasaules vides problēmas, un jo īpaši cīnīties pret klimata pārmaiņām.
- (10) Saskaņā ar *BBNJ* nolīguma 67. panta 2. punktu Savienībai savā apstiprināšanas instrumentā būtu jādeklarē, kādā mērā tās kompetencē ir jautājumi, kurus reglamentē *BBNJ* nolīgums.
- (11) Atbilstīgi *BBNJ* nolīguma 70. pantam, lasītam saistībā ar 10. panta 1. punktu, Savienība var noteikt izņēmumu no šā nolīguma, ja minētais izņēmums ir skaidri paredzēts citos *BBNJ* nolīguma pantos. Savienībai būtu jānosaka izņēmums, kas izslēgtu jebkādas atpakaļejošas sekas, ko varētu radīt ar jūras ģenētiskajiem resursiem, arī ar taisnīgu un godīgu ieguvumu sadali, saistīto II daļas noteikumu piemērošana.
- (12) *BBNJ* nolīgums, deklarācija par kompetenci un izņēmums, kas atbilstīgi *BBNJ* nolīguma 70. pantam, lasītam saistībā ar 10. panta 1. punktu, noteikts attiecībā uz atpakaļejoša spēka neesību, būtu jāapstiprina Savienības vārdā,

⁴ Padomes secinājumi par ES prioritātēm Apvienoto Nāciju Organizācijā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās asamblejas 78. sesijā, 2023. gada septembris – 2024. gada septembris (ST 11688/23).

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā apstiprina Nolīgumu, kas saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvenciju izstrādāts par jūras biodaudzveidības saglabāšanu un ilgtspējīgu izmantošanu teritorijās, kas ir ārpus valstu jurisdikcijas (“*BBNJ nolīgums*”).

BBNJ nolīguma teksts ir pievienots šim lēmumam (1. pielikums).

2. pants

Ar šo apstiprina arī *BBNJ nolīguma* 67. panta 2. punktā prasīto deklarāciju par kompetenci.

Deklarācija par kompetenci ir pievienota šim lēmumam (2. pielikums).

3. pants

Ar šo saskaņā ar *BBNJ nolīguma* 70. pantu, lasītu saistībā ar 10. panta 1. punktu, tiek pieņemts izņēmums, kas attiecas uz atpakaļejoša spēka neesību.

Izņēmums, kas noteikts saskaņā ar *BBNJ nolīguma* 70. pantu, lasītu saistībā ar 10. panta 1. punktu, ir pievienots šim lēmumam (3. pielikums).

4. pants

Komisija saskaņā ar *BBNJ nolīguma* 66. pantu Savienības vārdā deponē apstiprināšanas instrumentu kopā ar deklarāciju par kompetenci un izņēmumu, kas saskaņā ar *BBNJ nolīguma* 70. pantu, lasītu saistībā ar 10. panta 1. punktu, noteikts attiecībā uz atpakaļejoša spēka neesību.

5. pants

Šis lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā pieņemšanas.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*